

Ágnes Korondi

Sfântul Ieronim *auctor*-ul în manuscrise maghiare medievale târzii

Cuvinte cheie: manuscrise medievale târzii în limba maghiară, Sfântul Ieronim, predici medievale, referiri la Ieronim

Studiul oferă o analiză a imaginii pe care manuscrisele medievale târzii în limba maghiară o transmiteau cititoarelor despre Sfântul Ieronim prin citate din operele sale (sau din scrieri atribuite lui) cu referire la numele său. Citatele provin din texte latinești selectate pentru transpunere în limba maghiară. Întrucât referințele la sursă din textul tradus în limba maternă erau omise foarte des de către traducătorii vremii, faptul că se menționează numele lui Ieronim lângă citatele sale indică importanța sfântului filolog ca autor și familiaritatea cititorilor maghiari cu numele lui. Analizând referințele la Ieronim din codicele maghiare vechi, putem concluziona că, pentru cititorii corpusului, preafericitul savant era în primul rând un ideolog al virginității și al vieții monahale, în al doilea rând un filolog biblic, un ebraist și, în al treilea rând, un învățător de o autenticitate incontestabilă, care formula adevăruri îndubitabile pe diverse teme teologice.

Zsuzsa Török

Redactorul și scriitorul-fantomă. Flóra Majthényi și revista *Virágcsokor*

Cuvinte cheie: adolescență, copilărie, secolul al XIX-lea, reviste, rol editorial, piață de nișă

Acest articol vizează o publicație periodică de foarte scurtă durată intitulată *Virágcsokor* (Bucet de flori, 1862) și redactorii din spatele producției sale, Flóra Majthényi (1837–1915) și, mai târziu, ca scriitor-fantomă, Lajos Urváry (1841–1890). Articolul începe cu o evaluare a vieții și a operei poetice a lui Majthényi de-a lungul carierei sale, pentru a aborda întrebările fundamentale legate de decizia ei de a prelua rolul de redactor. Studiul susține că implicarea editorială a lui Flóra Majthényi a fost cu adevărat remarcabilă tocmai pentru faptul că ea a identificat o nișă de piață.

Cu toate acestea, conceptul ei de a redacta o revistă pentru adolescente, „fete nemăritate” a fost unul inedit, dar s-a dovedit totuși prematur. Pe baza unei lecturi atente a revistei și a corespondenței păstrate a unor contemporani ai lui Majthényi, acest studiu oferă dovezi că, deși revista a fost publicată sub numele ei, Majthényi a avut de fapt o contribuție neglijabilă la revistă, lăsând sarcinile editoriale colegului ei, Lajos Urváry. Prin exemplul lui Flóra Majthényi, lucrarea evidențiază limitările conceptului de editor în cazul unei reviste care a fost condusă aparent de o femeie redactor, dar de fapt mediată de o prezență masculină puternică.

András Kányádi

Enciclopedistul venețian. Scrisorile lui Casanova

Cuvinte cheie: Casanova, iluminism, enciclopedie, corespondență, științe

Giacomo Casanova s-a născut acum trei sute de ani, iar cu această ocazie se va publica o selecție cuprinzătoare a scrisorilor sale pentru colecția Téka la editura Kriterion. Pentru a ilustra polivalența celebrului scriitor, vă prezentăm prefața volumului, precum și o selecție de patru scrisori. Documentele de față dau dovadă de interesul seducătorului venețian pentru filozofie, științele naturii, economie și matematică, înrudindu-l cu contemporanii săi, enciclopediștii francezi.

Rumen István Csörsz

Visul unei nopți de vară și poezia maghiară

Cuvinte-cheie: William Shakespeare, János Arany, traducere literară, intertextualitate, istoria poeziei maghiare

Visul unei nopți de vară a fost prima traducere completă a lui Shakespeare realizată de János Arany (1817–1882), la care a lucrat în mai multe etape începând din anii 1840. Textul maghiar și-a căpătat forma finală în anul 1863. Deoarece piesa nu fusese tradusă anterior în limba maghiară, Arany nu a avut la dispoziție versiuni anterioare, cum a fost cazul, de exemplu, cu *Hamlet*. Această piesă, unică chiar și în opera lui Shakespeare, abundă și în limba maghiară în soluții experimentale, jocuri de limbaj și stil. Arany (fără îndoială în mod conștient) își extrage numeroase rime și versuri din

limba literară maghiară de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, din poezia cultă a elitei, dar și din poezia populară a epocii. Trupa de actori amatori, formată din meșteșugari, are un caracter distinct maghiar, iar Arany adaptează și forma versului la tradiția maghiară, folosind versuri pereche rimate de 12 silabe. Studiul analizează fenomenul „traducerii culturale” din perspectiva istoriei formelor poetice.

Nóra Séllei

Woolf, *Mrs Dalloway* și *Orele*: Jocuri intertextuale multiplicat

Cuvinte cheie: Virginia Woolf, modernism, biografie, intertextualitate, adaptare

Romanul *The Hours* (1998) de Michael Cunningham și adaptarea cinematografică realizată de Stephen Daldry (2002) au avut un impact fundamental asupra imaginii noastre despre Virginia Woolf, întrucât fac textele moderniste ale autoarei considerabil mai accesibile. După o scurtă prezentare a câtorva aspecte din istoria receptării operei Virginiei Woolf, articolul analizează elementele narative, simbolice și de intrigă din romanul lui Woolf *Mrs. Dalloway* care sunt evocate și reinterpretate în romanul lui Cunningham și în filmul lui Daldry. Interpretarea romanului lui Cunningham evidențiază asemănările și diferențele față de tehnica narativă a lui Woolf, relațiile dintre cele trei fire narative, contextul lor cultural și alte intertexte relevante. În ceea ce privește textul lui Daldry, considerat un palimpsest intertextual complex, autorul susține că tehnica de montaj a filmului (cele trei fire narative strâns împletite) face ca această adaptare cinematografică să fie mult mai „woolfiană” decât romanul lui Cunningham.

Boglárka Németh

Înregistrarea dialectului secuiesc în discursurile legate de trilogia *Ábel* a lui Tamási Áron

Cuvinte cheie: înregistrare, dialectul secuiesc, figură caracterologică, Tamási Áron, trilogia *Ábel*

Studiul prezintă principalele moduri de înregistrare (enregisterment) al dialectului secuiesc, identificate în discursurile publice referitoare la trilogia *Ábel* a lui Tamási Áron. Reflecțiile asupra trilogiei și a protagonistului său, formulate în literatura de specialitate despre Tamási, în

publicistica literară contemporană, în eseurile lui Tamási, pe platformele digital media și în materialele didactice, în general interpretează și prezintă limbajul lui Ábel ca fiind dialectul secuiesc autentic, iar Ábel însuși este adesea portretizat ca o figură caracterologică secuiască. Cele mai frecvente observații referitoare la limbajul lui Ábel sunt generalizări despre stilul său implicit, aluziv, „șiret”, competitiv și glumeț, aceste caracteristici fiind considerate trăsături pragmatice secuiești. Caracteristicile menționate sunt, de regulă, prezentate ca fiind speciale și plăcute, însă în unele cazuri sunt evaluate ca un limbaj greu, dificil de înțeles.

László Büky

„Lume tristă-i aceasta!” – Despre cuvintele determinate de adjectivul *bús* în lirica lui Mihály Babits

Cuvinte-cheie: Mihály Babits, sensurile adjectivului *bús*, cuvinte determinate de *bús*, frecvența adjectivului *bús*

În limbajul poetic al lui Mihály Babits și al altor poeți ai modernismului clasic, este remarcabilă frecvența adjectivului *bús* (melancolic, trist). *Marele dicționar al limbii maghiare* oferă numeroase sensuri ale acestui cuvânt. Studiul de față examinează acele cuvinte determinate de *bús* care corespund acestor sensuri. Cuvintele astfel formate reflectă elemente ale viziunii poetice care exprimă spleen-ul de început de secol XX, plictisul existențial, însingurarea și durerea profundă față de lume.

Miklós Kázmér

De la Sibiu la Calcutta – viața și opera lui Leopold von Fichtel, naturalist, micropaleontolog

Cuvinte cheie: micropaleontologie, foraminifere, istoria științei, Transilvania, secolul al XIX-lea

Doi pionieri ai micropaleontologiei, ardeleanul Leopold von Fichtel (1770-1810) și bavarezul Johann Carl Paul von Moll (1735-1812) au fost atrași de strălucirea științifică a Vienei Iluministe de la începutul secolului al XVIII-lea și al XIX-lea. Ambii s-au ocupat de colectarea și aranjarea specimenelor pentru Muzeul Imperial de Istoria Naturii. Fichtel a fost colecționar al muzeului atât

în Europa, cât și în India și a cumpărat colecții importante la licitații pentru muzeu. Lucrarea lor comună, bogat ilustrată *Testacea microscopica* (1798, 1803), este probabil cel mai important studiu despre animalele unicelulare microscopice, foraminiferele. Descrierea de înaltă calitate și foarte modernă a fiecărei specii, precum și calitatea și frumusețea excepțională a gravurilor de cupru au făcut-o potrivită pentru constituirea primelor genuri majore. Două sute de ani mai târziu, o revizuire modernă, bazată pe colecția originală păstrată în muzeu, a demonstrat calitatea excepțională a lucrării originale.

Noémi Gudor

Construcții spațiale gotice în opera *Hétköznepok* a lui Mór Jókai

Cuvinte-cheie: *Romanță gotică, caracteristici spațiale, Construcții spațiale gotice, Mór Jókai*

Studierea narațiunilor maghiare de groază este încă o zonă gri în istoria literaturii maghiare. Deși încă nu putem deriva o istorie concretă a influenței sale, este clar că genul anglo-saxon al romanului gotic și Schauerromanul german au influențat tradiția prozei maghiare în moduri diferite. Lucrarea de față încearcă să interpreteze romanul *Hétköznepok* (Zilele săptămânii) al lui Mór Jókai din perspectiva tradiției romanului gotic anglo-saxon. Prezența subgenului romanului gotic nu este asigurată doar de personaje sau de povestea romanului, ci și de spațiile care evocă decorurile arhetipale ale tradiției prozei gotice. Mecanismele tradiției romanului gotic devin perceptibile în termeni maghiari prin spații, personaje, tropi și motive.

Zoltán Máthé-Farkas

„Pedeapsa mâniei este sabia”. Analiza metaforei din Iov 19,29b.

Cuvinte-cheie: traducere de laborator, metaforă de fond, analiza metaforei, semantică

În lucrarea mea, folosesc o traducere de laborator al textului din Iov 19,29 și apoi examinez microstructura acestui vers poetic de trei părți, folosind o metodă deja dezvoltată. Apoi, va fi efectuată analiza metaforei menționate mai sus din Iov 29b, și anume prin expunerea metaforei de fond și apoi prin analiza semantică a creării sensului metaforei. Este de presupus că această scriere

va reuși să evidențieze necesitatea traducerii de laborator și a analizei metaforei ca activitate de atelier înainte de interpretarea textelor biblice. Iar metoda prezentată aici poate fi chiar utilă în traducerea metaforelor și în critica de traducere.